

Zelfstandige Ondernemers hebben toekomst op de arbeidsmarkt

De Zelfstandigenorganisaties pleiten voor een evenwichtige Nederlandse arbeidsmarkt die pro actief kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen en waarin iedereen meedoet op een manier die men zelf bepaalt, als werknemer of als ondernemer. Er is ruimte voor gezond ondernemerschap en werknemerschap, waarvoor mensen in vrijheid kiezen. Op basis van de bewuste keuze is er de kans om ondernemerschap zonder belemmeringen tot bloei te laten komen en een belangrijke bijdrage te leveren aan de economie en de samenleving.

Inmiddels zijn er zo'n kleine miljoen huishoudens (ca 900.000) waarvan het inkomen als zelfstandig ondernemer het hoofdinkomen is. Een gezonde situatie. Ook is er een groep van totaal circa 400.000 zelfstandig ondernemers die soms net zijn gestart, slechts een deel van hun tijd als ondernemer werken of zelfs tegen hun zin in ondernemer zijn geworden. Dit laatste is onwenselijk en past niet in het streven om mensen zelf te laten bepalen op welke manier ze willen werken. Een situatie die een nieuw kabinet actief moet aanpakken.

Nieuwe kansen voor nieuwe werknemers door minder werkgeversrisico's

Het belang van het vinden van een oplossing voor de categorie ondernemers met tegenzin vraagt om prioriteit. Deze kleine groep van circa 100.000 "ondernemers" heeft liever een dienstverband. De weg terug naar een dienstverband is echter lastig. De combinatie van rigide ontslagrecht, langdurige loondoorbetaling bij ziekte en afname van werk tijdens de crisisperiode, heeft in het afgelopen decennium gezorgd voor uitstoot van werknemers naar het zelfstandig ondernemerschap. Nu de crisis voorbij is, wordt het tijd voor herstel. De 900.000 huishoudens genereren een gezond inkomen met zelfstandig ondernemerschap. Maak het werkgeverschap, met name in het MKB, aantrekkelijker zodat de gedwongen zelfstandigen weer als werknemer aan het werk kunnen.

Blijvende oplossing voor bestaande groep gedwongen zelfstandigen

De beperkte groep "gedwongen zelfstandigen", veelal een groep met laag verdienvermogen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, kunnen als "ondernemer" het hoofd nauwelijks boven water houden. Aanvaarden bijna ieder tarief en zijn niet in staat inkomensrisico's af te dekken. De aard van het contract maakt hen niet uit. Zij willen kunnen rondkomen en dat verdient waardering. Echte ondernemers hebben last van deze situatie. De overheid kan voor deze groep met zorgen een eenmalige oplossing bieden, door deze voormalige werknemers actief te begeleiden naar een baan als werknemer en hun WW-rechten voor een bepaalde duur te doen herleven. De "schijnzelfstandigheid" gaat daardoor aan de kant.

Ruimte voor ondernemerschap door eigen rechtspositie

Mensen, die er bewust voor kiezen om ondernemer te zijn, verdienen gerespecteerd te worden op hun eigen wettelijk kader. Dat vraagt geen nieuwe wetgeving, wel aanscherping. De bewuste keuze sluit iedere (fictieve) dienstbetrekking uit, waardoor opdrachtgevers weer het vertrouwen krijgen om zelfstandige ondernemers in te zetten. Deze keuze wordt formeel bevestigd in de Verklaring Zelfstandig Ondernemer, die bij inschrijving in het Handelsregister wordt afgelegd en mede de basis vormt voor fiscale status van ondernemer. De essentie van het ondernemerschap, het willens en wetens voor eigen rekening en risico werken, is uitgangspunt van deze verklaring.

Onafhankelijk ondernemer voor eigen rekening en risico

De ondernemer is zelf verantwoordelijk voor de afdekking van inkomensrisico's, zoals leegloop, pensioen, arbeidsongeschiktheid en scholing. De ondernemer staat voor de kwaliteit van zijn werk en is aansprakelijk voor fouten. Een ondernemer hoort niet thuis in een cao. Afspraken over minimum tarieven zijn funest voor het ondernemerschap, verplichte sociale bescherming eveneens.

Creëer de (fiscale) ruimte voor ondernemers om hun eigen verantwoordelijkheid daarin te nemen door ze in staat te stellen eigen vermogen op te bouwen via een "zelfstandigenrekening" die ze voor deze risico's kunnen inzetten. Ondernemers willen zelf de regie houden over de aanwending van financiële middelen, zodat het voortbestaan van de onderneming niet in gevaar komt en inkomensrisico's op passende wijze kunnen worden afgedekt.

Goed opdrachtgeverschap

Opdrachtgevers zijn verplicht om zich als goed opdrachtgever te gedragen. Dit gaat verder dan een goede overeenkomst. Het betekent ook dat opdrachtgevers bereid moeten zijn om voor opdrachten een eerlijk tarief te betalen en op een open manier aan te besteden. Nu vormen met name overheden een groep van opdrachtgevers die een neerwaartse spiraal leiden. Niets staat hen in de weg om dit anders te doen. Het vraagt niet om wetgeving. De overheden kunnen immers, als het gaat om goed opdrachtgeverschap, vrijwillig moreel en feitelijk leiderschap tonen. De markt volgt dan.

Behoud fiscale ondernemersfaciliteiten; een belangrijke randvoorwaarde

De zelfstandigenaftrek en de MKB winstvrijstelling zijn veelal voor ondernemers een belangrijke compensatie om eigen sociale voorzieningen te treffen en om te kunnen blijven investeren in de onderneming. Juist voor het MKB is het van belang om de investeringscapaciteit te verbeteren en het eigen vermogen te versterken, zodat sprake kan blijven van ondernemerschap. Opleidingskosten moeten daarbij voor 100% aftrekbaar zijn, zodat zelfstandige ondernemers in staat kunnen blijven om noodzakelijke scholing te volgen om hun concurrentiepositie te behouden en te verbeteren.

Ondernemer blijft zelf verantwoordelijk voor afdekking inkomensrisico's

Het aanvullend pensioen in de tweede pijler is een recht van (niet alle) werknemers en kan als zodanig niet verplichtend zijn voor ondernemers. Wel is het van belang om pensioenopbouw in de derde pijler te stimuleren door de toegankelijkheid te verhogen en de transparantie te verbeteren.

Het inkomensrisico bij ziekte en langdurige arbeidsongeschiktheid is een universeel en onvoorzien risico voor alle werkenden. Dat pleit voor een algemene voor alle werkenden toegankelijke en betaalbare voorziening op minimum niveau naar IVA-model (volledig arbeidsongeschikt), met opting out voor ondernemers, die dit risico op een andere wijze af kunnen dekken. Ondernemers kunnen op vrijwillige basis zelf aanvullende verzekeringen afsluiten.

Tevens kan een algemene basisvoorziening voor ziekte worden ingesteld, zodat werkgevers de loondoorbetaling van werknemers kunnen afdekken en zelfstandige ondernemers in de gelegenheid worden gesteld om dit eigen risico desgewenst betaalbaar te verzekeren.

Zelfstandige ondernemers hebben toekomst op de arbeidsmarkt

Het aantal startende ondernemers groeit gestaag en zal blijven groeien. Deze ontwikkeling maakt het noodzakelijk om het ondernemerschap, ondernemersvaardigheden en de economische educatie te prioriteren in het onderwijsbeleid. Alleen dan zullen jongeren in staat worden gesteld om een bewuste keuze te maken voor ondernemer of werknemer en zal duurzaam ondernemerschap in de toekomst veilig worden gesteld. De praktijk leert dat kansarme starters op de arbeidsmarkt via het ondernemerschap wél de nodige vrijheid en ruimte ervaren. Dat dient gestimuleerd te worden.

Kortom

- **Werk voor iedereen** is wat ons dient te binden in Nederland; een inclusieve arbeidsmarkt van werkenden wordt niet bepaald door de aard van het contract. Zelfstandig ondernemerschap is daarbij een serieus te nemen optie.
- **Bewust zelfgekozen ondernemerschap wordt formeel bevestigd** in de Verklaring Zelfstandig Ondernemer (VZO) als wettelijke status, civiel-fiscaal en sociaalrechtelijk en uitgezonderd van het arbeidsovereenkomstenrecht. De DBA en de modelcontracten moeten van tafel.
- **Werkgeversrisico's** (ontslagrecht en loondoorbetaling bij ziekte) **beperken en verlagen om zo drempels weg te nemen**, WWZ in positieve zin bijstellen waardoor schijnconstructies blijvend worden voorkomen.
- **Fiscale ondernemersfaciliteiten** blijven behouden, eigen verantwoordelijkheid is en blijft vertrekpunt en scholing 100% aftrekbaar.
- **Geen verplichte afdekking inkomensrisico's** pensioen en arbeidsongeschiktheid, wel toegankelijke voorzieningen en de (fiscale) mogelijkheid eigen vermogen via de "zelfstandigenrekening" te beheren.
- Oplossing bestaande groep **gedwongen zelfstandigen** aan de onderkant door begeleiding naar werknemer door **eenmalige opname in WW en begeleiding door UWV**.